

Σχετικά με τον οδηγό

Το σχέδιο μαθήματος που συνοδεύει το βίντεο του AMAZE έχει δημιουργηθεί για τις/τους εκπαιδευτικούς, προκειμένου να αξιοποιηθεί ως εργαλείο για τη διδασκαλία θεμάτων σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας.

Το σχέδιο μαθήματος εντάσσει και αξιοποιεί, στη συνολική εκπαιδευτική παρέμβαση το εκπαιδευτικό βίντεο του AMAZE. Κάθε σχέδιο μαθήματος περιέχει την εισαγωγή στο θέμα του βίντεο, τη στοχοθεσία, επίσης τα βήματα διδασκαλίας καθώς και προτεινόμενες δραστηριότητες για να ακολουθήσουν οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Για την έκδοση στα ελληνικά

amaze

Advocates
for Youth
Rights. Respect. Responsibility.

ΩΣ
ΑΙΔΩ
σεξουαλική εκπαίδευση
για όλες τις ηλικίες

Δωρεά

mediterranean women's fund
Fonds pour les Femmes en Méditerranée

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

ΣΤΟΧΟΙ:

Η συναίνεση είναι βασική ανθρώπινη δεξιότητα που βοηθά να ζητήσουμε, λάβουμε ή ανταποκριθούμε με σεβασμό στην απόρριψη. Το βίντεο εξηγεί με σαφήνεια το τι είναι συναίνεση στα πλαίσια της σεξουαλικής δραστηριότητας και των διαπροσωπικών σχέσεων καθώς και ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την ικανότητα ενός ατόμου να συναινέσει σε κάτι που αφορά το σώμα και τις σχέσεις του. Η απουσία του ΟΧΙ δεν σημαίνει ΝΑΙ!

Μετά το τέλος του μαθήματος οι μαθήτριες και οι μαθητές θα μπορούν να:

- αντιληφθούν την έννοια της συναίνεσης (γνώση)
- κατανοήσουν τις έννοιες βιασμός, σεξουαλική παρενόχληση/κακοποίηση, ηλικία κοινής συναίνεσης (γνώση)
- εξασκηθούν στο να δίνουν ή να ζητούν συναίνεση, να αρνούνται και να σέβονται μια απόφαση σε συναινετικά πλαίσια (δεξιότητα)
- κατανοήσουν ότι ένα θύμα σεξουαλικής βίας δεν έχει ευθύνη για αυτό που του συμβαίνει (στάση/αξία)
- αναζητήσουν τρόπους βοήθειας σε περιπτώσεις σεξουαλικής βίας (γνώση)

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ:

12-15 χρονών

ΔΙΑΡΚΕΙΑ:

45'- 60' χρόνος μαθήματος στην τάξη & 15' εργασία για το σπίτι

ΥΛΙΚΑ:

Σύνδεσμος βίντεο: <https://youtu.be/qo2RLEoH9w4>

Υπολογιστής, βιντεοπροβολέας, σύνδεση στο Διαδίκτυο, χαρτί του μέτρου, μαρκαδόροι, φύλλα εργασίας για κάθε μαθητή/-τρια, κόλλα.

ΒΗΜΑΤΑ:

Συναίνεση (15')

Βοηθητικό υλικό

Προτεινόμενες εργασίες για το σπίτι (15')

Συναίνεση στις ρομαντικές ή σεξουαλικές σχέσεις (15')

Ζητώ - Δέχομαι Συναίνεση (15' -30')

Σημείωση: Οι χρόνοι είναι ενδεικτικοί.

ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

Φτιάχνουμε στο πάτωμα της τάξης μια γραμμή και ορίζουμε το αριστερό της άκρο ως **ΝΑΙ** το δεξιό της άκρο ως **ΟΧΙ** και το μέσο της γραμμής ως **ΔΕ ΞΕΡΩ**.

Λέμε στα παιδιά ότι θα παίξουμε ένα παιχνίδι. Θα ακούσουν μια σειρά από προτάσεις και θα χρειαστεί με βάση το αν συμφωνούν ή όχι σε αυτές, να πάρουν θέση δεξιά ή αριστερά της γραμμής. Σε περίπτωση που δεν μπορούν να απαντήσουν με ένα ξεκάθαρο ΝΑΙ ή ΟΧΙ θα πρέπει να μείνουν στο κέντρο της γραμμής.

Ενδεικτικές προτάσεις:

1. Οι γονείς μου έχουν δικαίωμα να διαβάζουν τα μηνύματα στο κινητό μου.
2. Μπορώ να πάω σε ένα πάρτι χωρίς να είμαι καλεσμένος/-η.
3. Μπορεί ο φίλος/-η μου να παραγγείλει φαγητό για μένα χωρίς να με ρωτήσει, αφού ξέρει τι μου αρέσει.
4. Θα ήθελα οι γονείς μου να αποφασίσουν που θα πάμε διακοπές αφού με ρωτήσουν.
5. Μπορώ να κρατήσω ένα πορτοφόλι που βρήκα στο δρόμο.
6. Αν κάποιος δε σου πει ΟΧΙ μπορεί να εννοεί και ΝΑΙ.
7. Μπορώ να πάρω την εργασία κάποιου άλλου και να την παρουσιάσω ως δική μου.
8. Είναι ΟΚ κάποιος άλλος να πάρει την ιδέα/εργασία μου και να την παρουσιάσει ως δική του.

Δείχνουμε στα παιδιά την αρχή του βίντεο του AMAZE, **μέχρι το 0:19 λεπτό**. Συζητάμε για αυτό που συμβαίνει στο βίντεο.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

Ενδεικτικές ερωτήσεις για τη συζήτηση:

Τι είδαμε σε αυτό το απόσπασμα; Τι πρότειναν οι φίλοι στην Τζέιν;

Τι έκανε όταν δεν πήρε απάντηση από τη φίλη της;

Πώς σας φαίνεται αυτό;

Μπορεί να υπάρχει πρόβλημα; Γιατί;

Εισάγουμε την έννοια της ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ.

Γράφουμε τη λέξη στο χαρτί του μέτρου και λέμε στα παιδιά ότι θα δουλέψουμε σε ομάδες για να καταλάβουμε λίγο περισσότερο την έννοια αυτή.

Χωρίζουμε την τάξη σε πέντε ομάδες και δίνουμε σε κάθε ομάδα μία από τις παρακάτω ανοιχτές προτάσεις που έχουμε γράψει σε ξεχωριστά χαρτιά. Έχουν 5 λεπτά να συμπληρώσουν με τις σκέψεις τους. Στο τέλος η κάθε ομάδα διαβάζει αυτά που έγραψε και κολλάει τις απαντήσεις στο χαρτί του μέτρου γύρω από τη λέξη **ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ**.

- Συναίνεση είναι
- Συναίνεση ΔΕΝ είναι
- Μπορούμε να είμαστε σίγουροι/-ες ότι ένα άτομο συναινεί όταν
- Χρειαζόμαστε συναίνεση σε περιπτώσεις που
- Αν δεν υπάρχει συναίνεση κάποιες συνέπειες μπορεί να είναι

Ενθαρρύνουμε τη συμμετοχή όλων των παιδιών, αλλά σεβόμαστε αν κάποια από αυτά δε νιώθουν άνετα να μιλήσουν. Δεν πιέζουμε κανένα παιδί να απαντήσει εάν δεν το θέλει.

ΤΙ ΚΑΝΩ!

- Σέβομαι τη γνώμη των συμμετεχόντων
- Εξασκώ στην ενεργητική ακρόαση
- Χρησιμοποιώ συμπεριληπτική γλώσσα
- Δίνω σε όλους την ευκαιρία να μιλήσουν
- Υπενθυμίζω στους συμμετέχοντες να δείχνουν σεβασμό

ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΣΤΙΣ ΡΟΜΑΝΤΙΚΕΣ Ή ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Παρακολουθούμε το βίντεο μέχρι το τέλος.

Συζητάμε με αφορμή τη συνέχεια του βίντεο, για τη συναίνεση που είναι απαραίτητη στις διαπροσωπικές μας σχέσεις (ρομαντικές και σεξουαλικές).

Ενδεικτικές ερωτήσεις για τη συζήτηση:

Γιατί η συναίνεση στις ρομαντικές/σεξουαλικές σχέσεις είναι σημαντική; Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στη συναίνεση γενικά και τη σεξουαλική συναίνεση; Ποιες συμπεριφορές αναφέρθηκαν στο βίντεο και θεωρούνται σεξουαλικές ή ρομαντικές;

Δίνουμε στα παιδιά το φύλλο εργασίας (σελ. 7) και ζητούμε να συμπληρώσουν τις προτάσεις. Στη συνέχεια συζητούμε στην τάξη τις απαντήσεις τους.

Αν υπάρχει χρόνος συνεχίζουμε με το δεύτερο μέρος του φύλλου εργασίας. Τα παιδιά συμπληρώνουν τις προτάσεις όπως νομίζουν και στη συνέχεια, εθελοντικά, μοιράζονται τις απαντήσεις τους στην τάξη.

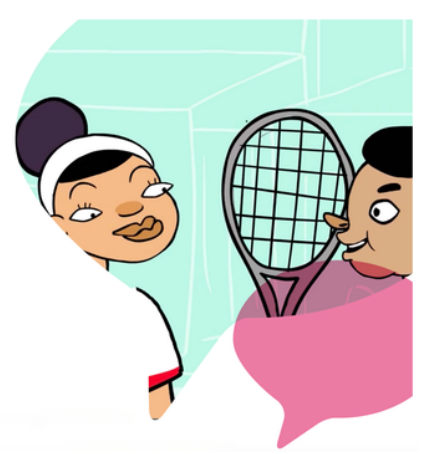
Το δεύτερο μέρος του φυλλαδίου μπορεί να δοθεί και ως εργασία στο σπίτι σε περίπτωση που ο χρόνος δεν επαρκεί.

ΤΡΙΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

Αυτά τα τρία βήματα θα σε βοηθήσουν:

1. **Ρώτα** (αυτό για το οποίο θα ήθελες το άλλο άτομο να συναινέσει).
2. **Άκου** (ένα «ναι» ή ένα «όχι» και πρόσεξε τη γλώσσα του σώματος).
3. **Σεβάσου** την απάντηση, είτε είναι θετική είτε αρνητική.

ΖΗΤΩ - ΔΕΧΟΜΑΙ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

Τα παιδιά δουλεύουν στις ομάδες τους. Δίνουμε σε κάθε ομάδα ένα από τα σενάρια (σελ. 8-9)

Αφού διαβάσουν το σενάριο, στη συνέχεια συζητούν στην ομάδα και απαντούν κατά πόσο η περίπτωση αφορά μια συναινετική ή μη συναινετική διαδικασία. Στο τέλος περιγράφουν με δικά τους λόγια στην ολομέλεια την περίπτωση και τις σκέψεις τους για τη συναίνεση.

Μετά από την ανάλυση κάθε περίπτωσης η/ο εκπαιδευτικός συμπληρώνει στο χαρτί του μέτρου τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει η συναίνεση.

Αυτά με τη σειρά των περιπτώσεων μελέτης είναι:

1. **Ελεύθερα παρεχόμενη:** το άτομο που είχε καταναλώσει αλκοόλ στο πάρτι δεν ήταν σε θέση να συναινέσει σε αυτό που συνέβαινε στο δωμάτιο.
2. **Ενημερωμένη:** πρέπει να έχουμε όλα τα στοιχεία προκειμένου να συναινέσουμε ή όχι σε μια σεξουαλική πράξη. Το άτομο που έχει κονδυλώματα είναι απαραίτητο να ενημερώσει για αυτό τον/την σύντροφό του.
3. **Συγκεκριμένη:** η καταφατική απάντηση για το φιλί αφορά αυτή τη συμπεριφορά και όχι άλλες συμπεριφορές.
4. **Αναστρέψιμη:** Το άτομο που συναινέσε στο φιλί μπορεί να αλλάξει γνώμη για οποιοδήποτε λόγο και να αρνηθεί να φιληθεί στη συνέχεια ή σε άλλη περίπτωση.
5. **Ενθουσιώδης:** Δεν ήταν ξεκάθαρο ότι το δεύτερο άτομο ήθελε να φιληθεί. Θα έπρεπε να ξεκαθαριστεί η πρόθεσή του λεκτικά.

ΕΠΕΚΤΑΣΗ:

Όχι καθαρό / Ξεκάθαρο – Ξεκαθάρισέ το σε παρακαλώ!

Ζητάμε από τα παιδιά να σκεφτούν τις περιπτώσεις της προηγούμενης άσκησης και να δοκιμάσουν με λόγια και χειρονομίες κάποιες μορφές συναίνεσης.

Ξεκινά ένα παιδί εθελοντικά. Θα μπορούσε να ξεκινήσει το παιχνίδι η/ο εκπαιδευτικός.

Το άτομο που παίζει λέει σε ποια από τις 5 περιπτώσεις αναφέρεται και στη συνέχεια δείχνει με ποιο τρόπο δίνει ή όχι τη συναίνεσή του.

Τα υπόλοιπα παιδιά λένε φωναχτά αν το μήνυμα είναι: «Όχι καθαρό» ή «Ξεκάθαρο».

Θα μπορούσε κάθε μήνυμα που δεν είναι ξεκάθαρο σιγά σιγά να ξεκαθαρίζεται. Τα παιδιά σε αυτή την περίπτωση συμπληρώνουν φωναχτά «ξεκαθάρισέ το σε παρακαλώ».

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

Για παράδειγμα, στην περίπτωση του φιλιού στο πάρτι (περίπτωση 5) αυτή/-ός που παίζει μπορεί να ξεκινήσει με ένα κούνημα του κεφαλιού προς τα κάτω.

Η τάξη φωνάζει: «όχι καθαρό – ξεκαθάρισέ το σε παρακαλώ».

Το άτομο που παίζει συνεχίζει με κούνημα του κεφαλιού και έναν απλό ήχο, όπως μμμ...

Η τάξη φωνάζει ξανά: «όχι καθαρό - ξεκαθάρισέ το σε παρακαλώ».

Στο τέλος, το άτομο που παίζει κάνει ένα κούνημα του κεφαλιού, έναν απλό ήχο, όπως μμμ... και λέει «ναι» ή «όχι».

Η τάξη φωνάζει «τώρα είναι ξεκάθαρο».

Συζητάμε με τα παιδιά πώς μπορεί να νιώθει το άτομο που απορρίπτεται στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει συναίνεση.

Είναι σημαντικό να καταλάβουν τα παιδιά ότι παρά τα αρνητικά συναισθήματα της απόρριψης, το συναίσθημα ότι κάναμε το σωστό είναι ακόμη πιο σημαντικό!

Εργασίες για το σπίτι

1. Ζητάμε από τα παιδιά να ανατρέξουν στο Διαδίκτυο και να βρουν υπηρεσίες όπως τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας και/ή ιστοσελίδες επικοινωνίας όπου κάποιο θύμα σεξουαλικής βίας μπορεί να αναζητήσει βοήθεια.

2. Ζητάμε από τα παιδιά να βρουν πληροφορίες για την έννοια της «ηλικίας κοινής συναίνεσης». Μπορούν να φτιάξουν μια ενημερωτική παράγραφο την οποία θα παρουσιάσουν στην τάξη την επόμενη φορά.

Οι πληροφορίες και τα κείμενα των παιδιών μπορούν να κολληθούν στο χάρτη της ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ που είχε δημιουργηθεί στο μάθημα.

Βοηθητικό υλικό

Οι εκπαιδευτικοί πριν προχωρήσουν στην παρέμβασή τους στην τάξη θα μπορούσαν να έχουν διαβάσει:

Hancock, J. (2021). *Θέλεις να μιλήσουμε για τη συναίνεση*; Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδόπουλος

<https://www.amnesty.gr/news/articles/article/24932/ayto-einai-synainesi-pos-na-milame-kai-na-skeftomastegia-ti-synainesi>

ΣΩΣΤΟ - ΛΑΘΟΣ

Η σεξουαλική συναίνεση προϋποθέτει ενεργή, λεκτική συγκατάθεση από όλα τα μέλη.

Αν κάποιο άτομο συμφωνήσει σε κάποια συμπεριφορά σημαίνει ότι συμφωνεί ΚΑΙ σε άλλες παρόμοιες συμπεριφορές.

Αν συναινέσεις σε κάτι ΔΕΝ έχεις δικαίωμα να αλλάξεις γνώμη.

Οι επιθυμίες του άλλου ατόμου να συνεχίσει ή όχι κάποια σεξουαλική συμπεριφορά πρέπει να είναι πάντα σεβαστή.

Αν κάποιο άτομο δεν πει ξεκάθαρα ΟΧΙ αυτό σημαίνει ότι μπορεί να είναι και ΝΑΙ.

Υπό την επήρεια ουσιών ή μέθης η συναίνεση δεν είναι νομικά έγκυρη.

Εμπλοκή σε σεξουαλικές συμπεριφορές χωρίς συναίνεση δεν έχει συνέπειες για κανένα άτομο.

Σεξουαλική σχέση χωρίς συναίνεση θεωρείται βιασμός.

Σε περιπτώσεις βιασμού και σεξουαλικής κακοποίησης φταίνε ως ένα βαθμό όλα τα εμπλεκόμενα μέλη.

ΜΕ ΔΙΚΑ ΜΟΥ ΛΟΓΙΑ:

Σεξουαλική συναίνεση είναι

Πότε είναι ένα άτομο ικανό να συναινέσει σε μια σεξουαλική δραστηριότητα;

Ποιες επιπτώσεις μπορεί να έχει η απουσία σεξουαλικής συναίνεσης;

1. Δύο άτομα (ας τα ονομάσουμε τώρα όπως θέλετε)

..... είναι ζευγάρι εδώ και μερικούς μήνες. Το Σάββατο πήγαν σε ένα πάρτι όπου (άτομο 1) ήπια αλκοόλ σε μεγαλύτερη ποσότητα από αυτή που μπορούσε να αντέξει. (άτομο 2) δεν είχε πρόβλημα καθώς δεν ήπια σχεδόν καθόλου. Τα δύο άτομα αποφάσισαν να μείνουν μόνα σε ένα δωμάτιο του σπιτιού. Εκεί άρχισαν στην αρχή να φιλιούνται, στη συνέχεια (άτομο 2) που ήταν νηφάλιος/-α ξεκίνησε να ξεκουμπώνει το παντελόνι του άλλου. Υπάρχει πρόβλημα;

2. Δύο νεαρά ενήλικα άτομα (ας τα ονομάσουμε τώρα όπως θέλετε)

..... αποφασίζουν να ολοκληρώσουν τη σχέση τους. (άτομο 1) κάνει θεραπεία για κονδυλώματα που είναι μία σεξουαλικά μεταδιδόμενη λοίμωξη. Σκέφτεται να μην μιλήσει καθόλου γι' αυτό (άτομο 2) καθώς ντρέπεται πολύ. Υπάρχει πρόβλημα;

3. Δύο άτομα (ας τα ονομάσουμε τώρα όπως θέλετε)

..... είναι ζευγάρι εδώ και μερικούς μήνες. Το Σάββατο πήγαν σε ένα πάρτι. Περνούσαν πολύ όμορφα. Κάποια στιγμή εκεί που χορεύαν ένα αργό τραγούδι (άτομο 1) ρώτησε αν μπορεί να φιλήσει (άτομο 2) και πήρε καταφατική απάντηση. Στη συνέχεια προχώρησε βάζοντας το χέρι του κάτω από τα ρούχα της/του Υπάρχει πρόβλημα;

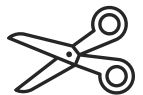
4. Δύο άτομα (ας τα ονομάσουμε τώρα όπως θέλετε)

..... είναι ζευγάρι εδώ και μερικούς μήνες. Το Σάββατο πήγαν σε ένα πάρτι. Περνούσαν πολύ όμορφα. Κάποια στιγμή εκεί που χορεύαν ένα αργό τραγούδι (άτομο 1) ρώτησε αν μπορεί να φιλήσει (άτομο 2) και πήρε καταφατική απάντηση. Την επόμενη ημέρα στο σχολείο έκανε το ίδιο, χωρίς δεύτερη σκέψη αλλά (άτομο 2) θύμωσε πολύ. Υπάρχει πρόβλημα;

5. Δύο άτομα (ας τα ονομάσουμε τώρα όπως θέλετε)

..... γνωρίστηκαν σε ένα πάρτι. Περνούσαν πολύ όμορφα. Κάποια στιγμή εκεί που χορεύαν ένα αργό τραγούδι (άτομο 1) ρώτησε αν μπορεί να φιλήσει (άτομο 2). Θα ήταν το πρώτο τους φιλί. Δεν πήρε συγκεκριμένη απάντηση αλλά (άτομο 2) χαμογέλασε δειλά και συνέχισε να χορεύει, έτσι (άτομο 1) προχώρησε στο φιλί. Υπάρχει πρόβλημα;

Δημιουργία
εκπαιδευτικής
παρέμβασης:

